

راز سجده

فتاح قریشی
حجت الاسلام والمسلمین حسین ابراهیمی

سجده اوج عبادت است و برای اهمیت آن است که محل عبادت و نماز را «مسجد» به معنای مکان سجده می‌گویند. فرمود مکان هایی که در آن ها سجده می‌شود، برای اهل آسمان چون ستارگان برای اهل زمین است. کسی که با این اوج عبادت انسی نداشته باشد، بی شک معنای نماز را درک نکرده است و حتی در روایات رسیدن به شفاعت اهل بیت^(ع) منوط به اهل سجده بودن و زیادسجده کردن شده است. این سؤال وجود دارد که اگر مایه راستی سیدالسا جدین، امام سجاد^(ع)، را پیشوای خود می‌دانیم، چقدر پشت سر ایشان و در این مسیر نورانی عبادت و بندگی حرکت کرده ایم؟! ریبعه بن کلب، پیرمردی که هفت سال به پیامبر اعظم^(ص) خدمت کرده بود، بعد این مدت خدمت، از پیامبر درخواستی کرد، درخواستی عالی! او گفت می‌خواهم در بهشت با شما باشم. افراد دیگری هم از اصحاب پیامبر در جاهای دیگری این تقاضا را از پیامبر داشتند و پیامبر پذیرفتند، اما فرمودند: «اعنی بکثرة السجود»، یعنی مرا با زیادسجده کردن یاری کن، تا بتوانم تو را شفاعت کنم و بتوانی پیش من باشی. جای دیگر هم به‌طور کلی در بیان معروف امام صادق^(ع) وجود دارد که کسی که نماز را سبک بشمارد، به شفاعت ما نمی‌رسد. یک نکته مهم درباره شفاعت وجود دارد که شفاعت یک رابطه و پارتی بازی نیست و در یک کلام تا شباهتی با اهل بیت^(ع) نباشد، شفاعتی در کار نیست. یعنی تا مانند ایشان اهل نماز و به ویژه سجده نباشیم، امر شفاعت محقق نمی‌شود.

در اینجا برای رسیدن به شفاعت، پیامبر^(ص) به زیادسجده کردن توصیه فرمودند و در جای دیگری به طول سجود و سجده های طولانی توصیه کردند. مرحوم آیت‌ا... مجتهدی تهرانی در این باره می‌گوید: درزترین مردم «اسرق الناس»، چه کسی است؟ درزترین مردم آن کسی است که از نمازش می‌دزدد، یعنی وقتی می‌خواهد به سجده برود، «سین» «شِبحانَ رَبِّیَ الْأَعْلَى وَ یُخَمِّدُه» را قبل از رفتن به سجده، «حانَ رَبِّیَ الْأَعْلَى» رادر سجده، «و یُخَمِّدُه» را هنگام بلند شدن از سجده می‌گوید. این نماز باطل است؛ زیرا به صورت عمدی طمأنینه در آن رعایت نشده است. ولی اگر عمدی نباشد و اشتباهی ذکر را زودتر گفته باشد، نمازش باطل نیست و می‌تواند ذکر را دوباره تکرار کند؛ زیرا طمأنینه رکن است. کسی که از نمازش می‌دزدد و نمازش بدون طمأنینه است، نه رکوع صحیح دارد، نه سجده صحیح، نه بعد از نماز دعا دارد و نه تعقیب دارد. در واقع نمازش را مجاله و به گوشه ای پرتاب کرده است. مَثَل او مَثَل کسی است که لباس کهنه اش را در آورده و آن را مجاله کرده و به گوشه ای پرت کرده است. بعضی ها هستند که نمازشان تمام می‌شود و سلام می‌دهند، سریع بلند می‌شوند و می‌روند و دستشان را بلند نمی‌کنند که از خداوند حاجتی بگیرند. شما همگی تان بعد از نماز یک دعا دارید که مستجاب می‌شود، پس دست هایتان را بلند کنید و حاجت بگیرید. حجت الاسلام والمسلمین پناهیان در کتاب «چگونه یک نماز خوب بخوانیم» می‌گوید: اگر بخواهم نماز در وجود ما تأثیرگذارتر باشد، غیر از رعایت احکام و آداب در کل نماز، قسمتی از نماز که باید آن را با طول دادن و توجه بیشتر اجرا کنیم، سجده است. سجده طولانی و باتوجه در ازین بردن کبریا یی ما و جانداختن عظمت و کبریا یی خدا در دل ما خیلی اثر دارد. از خداوند بزرگ می‌خواهم که همه ما را از اهل نماز و سجده قرار دهد و شفاعت اهل بیت^(ع) را با این عبادت شامل حال ما بگرداند. ان شاءا...

شرح حدیث

زیارت امام حسین(ع)

یکی از راه های عمق بخشیدن به فهمان از دین، خواندن شرح هایی است که اساتید و علما بر متون نوشته اند. امروز به شرح حدیثی درباره امام حسین^(ع) از بیان رهبر معظم انقلاب می‌پردازیم.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی سیدنا محمد و آله الطاهرين ولعنة الله علی اعدائهم اجمعین.

عَنْ مُحَمَّدِ بْنِ مُسْلِمٍ قَالَ سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ وَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ^(ع)

محمد بن مسلم، هم از این بزرگوار این را شنیده، هم از آن بزرگوار، يَقُولَانِ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى غَوَّضَ الْخُسَيْنَ^(ع) مِنْ قَتْلِهِ أَنْ جَعَلَ الْإِمَامَةَ فِي ذُرِّيَّتِهِ

امام باقر^(ع) و امام صادق^(ع) می‌فرمودند همانا خداوند متعال به امام حسین^(ع) در برابر کشته شدنش پاداش داد که امامت در فرزندانش و شفا در خاکش و اجابت دعا در نزد قبرش باشد و اینکه روزهایی که زائرانش [برای زیارت] می‌آیند و می‌روند، از عمرشان محسوب نمی‌شود.

این ها البته بخشی از پاداش هاست، وگرنه پاداشی که خدای متعال به شهید معمولی می‌دهد -فرض کنید در میدان جنگ یک تیری می‌خورد یا آن روز یک شمشیری می‌خورد و می‌افتاد، شهید بود- این را خدای متعالی می‌گوید: «احیاءُ عند ربهم یُرزقون»^(ع) فرحین بماء اثمهم الله من فضله او یُسْتَبْرَونَ بالَّذینَ لَمْ یُخْلَقُوا یهیم من خلفهم الا خوف غلهم، [اوقتی] خدای متعال درباره یک شهید معمولی این جور حرف می‌زند، خب اگر شهیدی مثل حسین بن علی^(ع) که شهادت او قابل مقایسه با هیچ شهادتی نیست، یعنی ما در تاریخ سراغ نداریم، بنده سراغ ندارم که این جور مصیبت ها و این جور سختی ها را [کسی] تحمل کند برای آن هدف عالی، هدف بلند، اصلا قابل مقایسه نیست با اگر یک شهید معمولی از جمله این اجرا هو پاداش هاین [چیزهایی] است که در این روایت آمده است. نه اینکه خیال کنیم اجر حسین بن علی^(ع) فقط همین هاست؛ از جمله این هاست که خیلی هم مهم است، یکی اینکه حضرت فرمود خداوند متعال «غَوَّضَ الْخُسَيْنَ^(ع) مِنْ قَتْلِهِ أَنْ جَعَلَ الْإِمَامَةَ فِي ذُرِّيَّتِهِ»، امامت، این برجم برافراشته، این خوشبید درخشان در طول همه تاریخ، در نسل این بزرگوار قرار داده شد، از اولاد او قرار داده شد. وَالشَّافَاءُ فِي ثَرِيَّتِهِ / خاک قبر او را کسی مصرف کند، شفاست، دواست، درمان است؛ خاک، خاک است اما این خاک به برکت مجاورت آن پیکر مطهر، یک چنین خاصیتی دارد که شفاست.

وَأَجَابَةَ اللَّهُاءُ عِنْدَ قَبْرِهِ / این هم یکی، در کنار قبر حسین بن علی^(ع) شما دعا کنید، دعایتان مستجاب است. [واقعا] دعا کنید، لقلقه لسان نباشد، بخوانید و بخواهید خدا را، خدای متعال وعده کرده است که اجابت خواهد کرد. این هایی که می‌روند این راه را پیاده طی می‌کنند و می‌رسانند خودشان را به آنجا در این پیاده روی اربعین -این حادثه عجیبی که این سال ها پدید آمده است- واقعا یک موهبت بزرگ الهی را خدای متعال در اختیار این ها گذاشته.

وَلَا تَعْدُ أَيَّامٌ زَائِرِيَةٌ جَانِبًا وَ رَاجِعًا مِنْ غَمْرِهِ / این هم یکی، اگر خدای متعال مثلاً فرض کنید که «هزار روز به شما عمر داده باشد، این چند روزی که در حال رفت و آمد به سمت قبر این بزرگوار هستید، جزو این ها حساب نمی‌شود، این اضافه بر آن تعداد روزهایی است که خدای متعال مقدر کرده است که عمر شما باشد؛ این جزو آن ها نیست، از عمرتان حساب نمی‌شود؛ این اضافه است، سربرز عمر است.

قَالَ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ فَقُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ^(ع) هَذَا الْجَلَالُ يُنَالُ بِالْخُسَيْنِ^(ع) فَمَا لَهِ فِي نَفْسِهِ / محمد بن مسلم می‌گوید وقتی حضرت این را فرمودند، گفتیم این جلالت، این عظمت، این مقام عالی، به برکت امام حسین^(ع) داده می‌شود به این و آن. اینکه «شما اگر تریشت را مصرف کنید، بخورید، شفا ی شماست. به شما یک لطفی شده است، به برکت امام حسین^(ع)، این جلال و این کرامت و این عظمت داده شده است به این ها. وقتی خدای متعال به خاطر او به دیگران این جلال و عظمت را، این کرامت را لطف می‌کند، پس به خود او چه می‌دهد؟ فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى الْحَقُّهُ بِالْبَیِّ^(ص) / اجر خود او این است که او ملحق به پیغمبر است، خلاصه همه کرامت های الهی در عالم وجود، وجود پیغمبر اکرم^(ص) است، خدا او را در قیامت، در بهشت، به پیغمبر ملحق می‌کند.

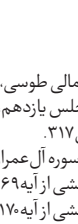
فَكَانَ مَعَهُ فِي ذُرِّيَّتِهِ وَ مَمَرَّتِيهِ / در روز قیامت، امام حسین^(ع) در درجه پیغمبر و در منزلت پیغمبر قرار می‌گیرد.

ثُمَّ تَلَا بِوَعْدِ اللَّهِ^(ع)، «وَالَّذینَ آمَنُوا وَ اتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِیمَانٍ الْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ» یکی از مصداق این ایه این مورد است.

شهرانه نیوز
شماره ۱۲۴
۱۳۹۲
۱۳۹۲
۱۳۹۲

۱۴

۱. امالی طوسی، مجلس یادهم، ص ۳۱۷.
۲. سوره آل عمران، بخشی از ایه ۱۶۹ و بخشی از ایه ۱۷۰.

مروری بر آموزه های امام رضا^(ع)، درباره عزای سیدالشهدا^(ع)

اشکی که تو را به بهشت می‌برد

باز این خم پیوست که در خلق عالم

باز این بوجه و چه حجب با هم

حمیده ذاکری | عزاداری

ایام محرم برای سید و سالار شهیدان میراثی است که از پدران ما نسل به نسل به ما رسیده و آیینی است که ائمه اطهار^(ع) آغازگران بوده اند. میراث و آیینی که نه تنها بخشی از فرهنگ شیعه، بلکه یکی از مهم ترین شاخص های آن است. فرهنگ عزاداری برای سیدالشهدا^(ع) و یاران باوفایش در کلام ائمه معصوم^(ع) در روایات و کتاب های حدیثی شیعه به تواتر نقل شده است؛ عزایی که با اشک پیوند خورده است و آغازگر آن خاندان اهل بیت^(ع) بوده اند. همان طور که می‌دانیم گریه بر شهید کربلا نه تنها بعد از شهادت ایشان، بلکه حتی قبل از شهادت آن حضرت در روایات اهل بیت^(ع) به فراوانی نقل شده است. گریستنی که آداب و آیینی برای خود دارد و تاریخ و پیشینه ای که به ما آداب و شیوه عزای برای حسین بن علی^(ع) را می‌آموزد. آموزه هایی که در سیره ائمه اطهار^(ع) وجود دارد و به همین مناسبت در این چهارشنبه امام رضایی سراغ روایات عزاداری امام رضا^(ع)، رقیمت تا از ایشان در این باره بیشتر بیاموزیم.

با روزه به استقبال محرم برویم

سید بن طاووس در کتاب «الاقبال»، روزه روز اول محرم را مستحب و دعا در این روز به ویژه هنگام افطار روزه این روز را مستجاب خوانده است. در کتاب «الامالی»، روایتی از امام رضا^(ع) با سند صحیح، معروف به «حدیث ریان بن شیب» که به نوبه خود یکی از بهترین و جامع ترین بیانات معصومان^(ع) در فضیلت، ثواب و آداب ماه محرم و عاشورای حسینی است، نقل شده است. آن حضرت فرمودند: ای فرزند شیب، آیا روزه هستی؟ عرض کردم: روزه ندارم. امام رضا^(ع) فرمودند: در این روز، حضرت زکریا^(ع) دعا کرد و از خداوند خواست تا به او فرزندی عنایت کند. خداوند دعای او را اجابت فرمود و به فرشتگان امر کرد تا هنگامی که زکریا در محراب مشغول عبادت است، وی را مژده دهند که خداوند به او فرزندی خواهد داد. اینک هر کس امروز روزه داشته باشد، هر چه از خداوند بخواهد، اجابت خواهد شد. همان طور که دعای زکریا مستجاب شد.

همراه با آسمان و زمین عزادار باش

الکوفرا ردادن ائمه اطهار^(ع) می‌تواند در جای جای زندگی برای ما کاربرد داشته باشد. در آستانه ماه محرم قرار داریم و با نگاه به کلام امام هشتم می‌خواهیم بدانیم چگونه باید عزای حسینی برگزار کنیم. امام رضا^(ع) در حدیث مشهور ریان بن شیب پس از شرح آنچه بر امام حسین^(ع) و یارانش در ماه محرم گذشت که ماه حرام بود و حتی عرب جاهلی حرمش را نگاه می‌داشت. به بیان چگونگی اقامه عزای برای سیدالشهدا^(ع) و اهل بیت^(ع) و یارانش پرداخت. ایشان در فرازی از این حدیث چنین فرمودند: ای پسر شیب، اگر برای چیزی گریه می‌کنی، برای حسین^(ع) گریه کن که ... آسمان های هفت گانه و زمین برای کشتن او گریستند. سپس در فرازی دیگر می‌گویند چنان گریه کن که اشک بر صورت جاری شود و در ثواب این عمل می‌گویند: ای پسر شیب، اگر بر حسین^(ع) گریه کنی تا اشکت بر گونه هایت روان شود، خدا هر گناهی را که ده ای، از خرد و درشت و کم و بیش بپامزد.

همسایه پیامبر^(ص) در بهشت

این امام بزرگوار در فرازی دیگر همان طور که در زیارت عاشورا آموخته ایم، از اهمیت لعن بر قاتلان امام حسین^(ع) و یارانش در عزایشان می‌گویند و می‌فرمایند: ای پسر شیب، اگر خواهی در غرقه های ساخته بهشت با پیغمبر^(ص) ساکن شوی، بر قاتلان حسین^(ع) لعن کن. شهید کربلا دارای مقامی است که نه تنها عزاداری بر او پاداشی به اندازه همسایگی با رسول خدا^(ص) در رضوان الهی دارد بلکه یادآوری این امام بزرگوار نیز دارای مقام و مرتبه و ثواب است. یادی که امام رضا^(ع) درباره چگونگی اش در فرازی دیگر از این روایت فرموده اند: ای پسر شیب، اگر خواهی ثواب شهیدان با حسین^(ع) را دریایی، هر وقت به یادش افتادی، بگو کاش با آن ها بودم و به فوز عظیمی می‌رسیدم. امام رضا^(ع) با بیان این فراز اول به ما می‌آموزد که با یادآوری مصیبت سیدالشهدا^(ع)، چگونه با پروردگار نجوا کنیم و دوم تأکید و تأیید می‌کنند که همراهی و در صف یاران حسین^(ع) بودن، چه مقام و مرتبه عظیمی است.

عزایی که زندگی بخشی است

برای ما مسلمانان به ویژه در دنیای بعد از پیامبر^(ص) و ائمه اطهار^(ع) و در زمان غیبت حضرت مهدی^(عج)، مفاهیم می‌تواند صورت و معنای دیگری داشته باشد. در روایات متعددی حضرت امام رضا^(ع) به گریه و بیان ثواب گریه و حتی نوحه سرایی و بیان مصائب پرداخته اند. ایشان روز عاشورا را روز حزن و اندوه و گریه معرفی می‌کنند که باید در این روز بر حضرت اباعبدالله^(ع) عزاداری کرد. عزای سیدالشهدا^(ع) مصیبتی عظیم است که پاسداشت آن مترو معیاری الهی می‌خواهد، متری و معیاری که امام هشتم شعبان آن را برای ما رسم می‌کنند. حضرت رضا^(ع) فرمودند: هر که یاد مصیبت ما کند و بگیرد بر آنچه یا ما کردند، روز قیامت یا ما در درجه ماست و هر که یاد مصیبت ما کند و بگیرد و بگیراند، دیده اش گریان نشود روزی که همه دیده ها گریان است و هر که بنشیند در مجلسی که امر ما در آن زنده می‌شود، دلش نمیرود روزی که دل ها میبرد. (الامالی، ج ۱، ص ۱۳۱)

کاش ساکن مزار سیدالشهدا^(ع) بودیم

آموزه دیگر ایشان در این حدیث درباره عزاداری برای امام حسین^(ع) و زیارت این امام بزرگوار است و در این باره می‌فرمایند: ای پسر شیب، اگر خواهی گناهی نداشته باشی، حسین^(ع) را زیارت کن. ایشان در حدیثی دیگر چنین فرمودند: هر کسی اباعبدالله^(ع) را کنار فرات زیارت کند، مانند کسی است که خداوند را در بالای عرش زیارت کرده است. از امام صادق^(ع) روایت شده است: اگر زائر امام حسین^(ع) می‌دانست به واسطه این زیارت چقدر شادی و سرور بر رسول خدا^(ص) و بر امیرالمؤمنین^(ع) و بر حضرت فاطمه^(ص) و بر شهدا از ما اهل بیت^(ع) وارد می‌آید و اگر می‌دانست آنچه از دعای ایشان به واسطه زیارتش، هنگامی که بر می‌گردد و آنچه را که از ثواب در همین دنیا و در آخرت خواهد داشت و آنچه را که برای او بیش خداوند ذخیره شده است، هر آینه دوست می‌داشت که آنجا (کربلا) خانه اش می‌بود.

در حزن سیدالشهدا^(ع) محزون باش

امام هشتم^(ع) درباره پاسداشت روز عاشورا نیز به ما مترو معیاری بخشیده اند. امام رضا^(ع) فرمودند: هر که روز عاشورا کارهای خود را تعطیل کند، خدا حوائج دنیا و آخرتش را بر آورد، هر که روز عاشورا را روز مصیبت و حزن و گریه خود کند، خدا روز قیامت را روز خرسندی و شادانی سازد و در بهشت چشمش به ما روشن شود و هر که روز عاشورا را روز برکت داند و برای خانه اش ذخیره ای نهد، برکت ندارد و روز قیامت با یزید و عبید... بن زیاد و عمر بن سعد به درک اسفل دوزخ محسور شود. (الامالی، ج ۱، ص ۱۹۱) این آموزه در حدیث شیب نیز این گونه مطرح شده است: ای پسر شیب، اگر خواهی با ما در درجات بلند بهشت باشی، برای آموزن که با یادآوری مصیبت سیدالشهدا^(ع)، چگونه باش و ملازم ولایت ما باش و اگر مردی سنگی را دوست دارد، خدا در روز قیامت با آن محسورش کند.